

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

5 април 2022 година*

„Преюдициално запитване — Обработване на лични данни в сектора на електронните съобщения — Поверителност на съобщенията — Доставчици на електронни съобщителни услуги — Общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение — Достъп до запазените данни — Последващ съдебен контрол — Директива 2002/58/ЕО — Член 15, параграф 1 — Харта на основните права на Европейския съюз — Членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 — Възможност национална юрисдикция да ограничи действието във времето на обявяването на невалидност на национална правна уредба, несъвместима с правото на Съюза — Изключване“

По дело C-140/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) с акт от 25 март 2020 г., постъпил в Съда на същата дата, в рамките на производство по дело

G.D.

срещу

Commissioner of An Garda Síochána,

Minister for Communications, Energy and Natural Resources,

Attorney General,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: К. Lenaerts, председател, Ал. Арабаджиев, А. Prechal, S. Rodin, I. Jarukaitis и N. Jääskinen, председатели на състави, Т. von Danwitz (докладчик), М. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb, N. Piçarra, L. S. Rossi и А. Kumin, съдии,

генерален адвокат: М. Campos Sánchez-Bordona,

секретар: D. Dittert, началник на отдел,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 13 септември 2021 г.,

* Език на производството: английски.

като има предвид становищата, представени:

- за G.D., от J. Dunphy, solicitor, R. Kennedy и R. Farrell, SC, и K. McCormack, BL,
- за Commissioner of An Garda Síochána, Minister for Communications, Energy and Natural Resources и Attorney General, от M. Browne, S. Purcell, C. Stone, J. Quaney и A. Joyce, в качеството на представители, подпомагани от S. Guerin и P. Gallagher, SC, както и от D. Fennelly и L. Dwyer, BL,
- за белгийското правителство, от P. Cottin и J.-C. Halleux, в качеството на представители, подпомагани от J. Vanpraet, advocaat,
- за чешкото правителство, от M. Smolek, O. Serdula и J. Vlácil, в качеството на представители,
- за датското правителство, първоначално от J. Nymann-Lindgren, M. Jespersen и M. Wolff, а впоследствие от M. Wolff и V. Jørgensen, в качеството на представители,
- за естонското правителство, от A. Kalbus и M. Kriisa, в качеството на представители,
- за испанското правителство, от L. Aguilera Ruiz, в качеството на представител,
- за френското правителство, от E. de Moustier, A. Daniel, D. Dubois, T. Stéhelin и J. Illouz, в качеството на представители,
- за кипърското правителство, от I. Neophytou, в качеството на представител,
- за нидерландското правителство, от C. S. Schillemans, K. Bulterman и A. Hanje, в качеството на представители,
- за полското правителство, от B. Majczyna и J. Sawicka, в качеството на представители,
- за португалското правителство, от L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa и I. Oliveira, в качеството на представители,
- за финландското правителство, от M. Pere и A. Laine, в качеството на представители,
- за шведското правителство, от O. Simonsson, J. Lundberg, H. Shev, C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, R. Shahsavan Eriksson и H. Eklinder, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от S. L. Kaléda, H. Kranenborg, M. Wasmeier и F. Wilman, в качеството на представители,
- за Европейския надзорен орган по защита на данните, от D. Nardi, N. Stolič, K. Ujazdowski и A. Buchta, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 18 ноември 2021 г.,

ПОСТАНОВИ НАСТОЯЩОТО

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации) (ОВ L 201, 2002 г., стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 36, стр. 63), изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. (ОВ L 337, 2009 г., стр. 11) (наричана по-нататък „Директива 2002/58“), във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между G.D., от една страна, и Commissioner of An Garda Síochána (ръководител на националната полиция, Ирландия), Minister for Communications, Energy and Natural Resources (министър на съобщенията, енергетиката и природните ресурси, Ирландия) и Attorney General, от друга страна, относно валидността на Communications (Retention of Data) Act 2011 (Закон за съобщенията (запазване на данни) от 2011 г., наричан по-нататък „Законът от 2011 г.“).

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 2, 6, 7 и 11 от Директива 2002/58 гласят:
 - „2. Настоящата директива се стреми да зачита основните права и да спазва признатите принципи, по-специално от [Хартата]. По-специално настоящата директива се стреми да осигури пълно зачитане на правата, предвидени в членове 7 и 8 от Хартата.

[...]

 6. Интернет преобръща традиционните пазарни структури, като осигурява обща глобална инфраструктура за доставка на широк обхват от електронни комуникационни услуги. Публично достъпните електронни комуникационни услуги чрез Интернет разкриват нови възможности за потребителите, но също нови рискове за техните лични данни и неприкосновеност на личния им живот.
 7. В случая на публични комуникационни мрежи, трябва да се изготвят специфични законови, подзаконови и технически разпоредби, за да се защитят основните права и свободи на физическите лица и легитимните интереси на юридическите лица, по-специално по отношение на увеличаващата се способност за автоматизирано съхранение и обработка на данни за абонати и потребители.

[...]

11. Както Директива 95/46/ЕО [на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 година за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 1995 г., стр. 31; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 17, стр. 10)] настоящата директива не се отнася до въпросите за защита на основните права и свободи свързани с дейности, които не се управляват от законодателството на [Съюза]. Затова тя не променя съществуващия баланс между правото на индивида на неприкосновеност на личния живот и възможността на държавите членки да предприемат мерки, съгласно член 15, параграф 1 от настоящата директива, необходими за защита на обществената сигурност, отбраната, сигурността на държавата (включително икономическото благополучие на държавата, когато дейностите се отнасят до въпроси по сигурността на държавата) и прилагане в изпълнение на наказателното право. Следователно, настоящата директива не засяга възможността на държавите членки да провеждат законно прихващане на електронни комуникации или да предприемат други мерки, ако е необходимо за някои от тези цели и в съответствие с Европейската конвенция за защита на човешките права и основните свободи [подписана в Рим на 4 ноември 1950 г.], съгласно тълкуването на решенията на Европейския съд за човешките права. Такива мерки трябва да бъдат уместни, строго пропорционални на предвидената цел и необходими в едно демократично общество, и следва да бъдат предмет на съответна защита в съответствие с Европейската конвенция за защита на човешките права и основните свободи“.
- 4 Член 1 от Директива 2002/58 е озаглавен „Обхват и цел“ и гласи:
 - „1. Настоящата директива предвижда да се хармонизират националните разпоредби, необходими за осигуряване на еднаква степен на защита на основните права и свободи, и по-специално правото на неприкосновеност на личния живот и правото на поверителност по отношение на обработката на лични данни в електронно съобщителния сектор[,] и да се осигури свободно движение на такива данни и оборудване за електронни съобщения и услуги в [Европейския съюз].
 2. Разпоредбите на настоящата директива конкретизират и допълват Директива [95/46] за целите, упоменати в параграф 1. Освен това те се грижат за защита на легитимните интереси на абонати, които са юридически лица.
 3. Настоящата директива не се прилага за дейности, които попадат извън обхвата на [Договора за функционирането на ЕС], като тези обхванати от дялове V и VI от Договора за Европейския съюз, и във всички случаи за дейности, отнасящи се до обществената сигурност, отбраната, сигурността на държавата (включително икономическото благосъстояние на държавата, когато дейностите се отнасят до проблемите за сигурността на държавата) и дейностите на държавата в областта на наказателното право“.
 - 5 Съгласно член 2 („Дефиниции“) от Директива 2002/58:

„Освен ако не е предвидено друго, се прилагат дефинициите от Директива [95/46] и от Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 7 март 2002 година относно обща[та] регулаторна рамка за електронните съобщителни] мрежи и услуги (Рамкова директива) [ОВ L 108, 2002 г., стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 35, стр. 195)].

Прилагат се също следните дефиниции:

- а) „потребител“ означава всяко физическо лице, използващо публично достъпни електронни комуникационни услуги за частни или бизнес цели, без да е необходимо да се е абонира за тази услуга;
- б) „данни за трафик“ означава всякакви данни, обработени с цел пренасяне на комуникация през електронни комуникационни мрежи или за изготвяне на сметка за това;
- в) „данни за местонахождение“ означава всякакви данни, обработени в електронна съобщителна мрежа или чрез електронна съобщителна услуга, показващи географското местоположение на крайното оборудване на ползвателя на обществено достъпни електронни съобщителни услуги;
- г) „комуникация“ означава всяка информация, обменена или пренесена между определен брой страни с помощта на публично достъпни електронни комуникационни услуги. Това не включва информация, пренасяна като част от услуга за публично радио-разпръскване през електронни комуникационни мрежи с изключение на информацията, която може да бъде свързана с идентифицируем абонат или потребител, получаващ информацията;

[...]“.

- 6 Член 3 („Обхванати услуги“) от Директива 2002/58 предвижда:

„Настоящата директива се прилага при обработката на лични данни във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги в обществени съобщителни мрежи в [Съюза], включително обществени съобщителни мрежи, поддържащи събиране на данни и устройства за идентификация“.

- 7 Съгласно член 5 („Конфиденциалност на комуникациите“) от Директива 2002/58:

„1. Държавите членки гарантират конфиденциалност на съобщенията и свързани [те с тях данни за трафика] през публични комуникационни мрежи и публично достъпни електронни комуникационни услуги, чрез националното си законодателство. По-специално те забраняват слушане, записване, съхранение и други видове подслушване или наблюдение на съобщения и свързаните данни за трафика от страна на лица, различни от потребители[,] без съгласието на заинтересованите потребители, с изключение на законно упълномощени да извършват това в съответствие с член 15[,] параграф 1. Настоящият параграф не пречи на техническото съхранение, което е необходимо за пренасяне на комуникация, без да противоречи на принципа за конфиденциалност.

[...]

3. Държавите членки гарантират, че съхраняването на информация или получаването на достъп до информация, вече съхранявана в крайното оборудване на абоната или ползвателя, е позволено само при условие че съответният абонат или ползвател е дал своето съгласие след получаване на предоставена ясна и изчерпателна информация в съответствие с Директива [95/46], *inter alia*, относно целите на обработката. Това не пречи на всякакво техническо съхранение или достъп с единствена цел осъществяване на

предаването на съобщение по електронна съобщителна мрежа или доколкото е строго необходимо, за да може доставчикът да предостави услуга на информационното общество, изрично поискана от абоната или ползвателя“.

8 Член 6 („Данни за трафик“) от Директива 2002/58 гласи:

„1. Данни за трафик, отнасящи се до абонати и потребители, обработени и съхранени от доставчика на публични комуникационни мрежи или публично достъпни електронни комуникационни услуги, трябва да бъдат изтрети или да се направят анонимни, когато не са необходими повече за целите на предаване на комуникация, без да се накърнява[т] параграф[и] 2, 3 и 5 от настоящия член и член 15, параграф 1.

2. Могат да бъдат обработени данни за трафик, необходими за целите на изготвяне на сметката на абоната и плащания при взаимна връзка. Такава обработка е допустима само до края на периода, през който сметката може законно да бъде оспорена или плащането търсено.

3. С цел маркетинг на електронни съобщителни услуги или за предоставянето на услуги с добавена стойност, доставчикът на обществено достъпна електронна съобщителна услуга може да обработва данните, упоменати в параграф 1, до степен и продължителност, необходими за такива услуги или маркетинг, ако абонатът или ползвателят, за когото се отнасят данните, е дал предварително съгласието си. На ползватели или абонати трябва да бъде дадена възможността да оттеглят по всяко време съгласието си за обработка на данни за трафика.

[...]

5. Обработка на данни за трафик, в съответствие с параграфи 1, 2, 3 и 4, трябва да бъде ограничена до лица, действащи под ръководството на доставчиците на публични комуникационни мрежи и публично достъпни електронни комуникационни услуги, които отговарят за изготвянето на сметки или управлението на трафика, за запитванията на клиенти, за разкриването на измами, за търговията с електронни комуникационни услуги или за обезпечаването на услуга с добавена стойност[,] и трябва да бъде ограничена до това, което е необходимо за целите на тези дейности.

[...]“.

9 Съгласно член 9 („Данни за местонахождение, различни от данни за трафик“), параграф 1 от същата директива:

„Когато данни за местонахождение, различни от данни за трафик, отнасящи се до потребители или абонати на публични комуникационни мрежи или публично достъпни електронни комуникационни услуги, могат да бъдат обработени, такива данни могат да бъдат обработени, само когато се направят анонимни или със съгласието на потребители или абонати до степен и продължителност необходими за предоставяне на услуга с добавена стойност. Доставчикът на услуга трябва да информира потребители или абонати, преди да получи тяхното съгласие, за типа на данни за местонахождение, различни от данни за трафик, които ще бъдат обработени, за целите и за продължителността на обработката и дали данните ще бъдат предадени на трета страна с цел предоставяне на услуга с добавена стойност [...]“.

- 10 Член 15 („Приложение на някои разпоредби от Директива [95/46]“), параграф 1 от Директива 2002/58 гласи:

„Държавите членки могат да приемат законодателни мерки, за да ограничат обхвата на правата и задълженията, предвидени в член 5, член 6, член 8, параграф[и] 1, 2, 3, и 4 и член 9 от настоящата директива, когато такова ограничаване представлява необходима, подходяща и пропорционална мярка в рамките на демократично общество, за да гарантира национална сигурност (т.е. държавна сигурност), отбрана, обществена безопасност и превенцията, разследването, разкриването и преследването на [престъпления] или неразрешено използване на електронна комуникационна система, както е посочено в член 13, параграф 1 от Директива [95/46]. В тази връзка, държавите членки могат, *inter alia*, да одобрят законодателни мерки, предвиждащи съхранението на данни за ограничен период, оправдани на основанията, изложени в настоящия параграф. Всички мерки, упоменати в настоящия параграф, трябва да бъдат в съответствие с общите принципи на законодателството на [Съюза], включително онези, упоменати в член 6, параграф[и] 1 и 2 от Договора за Европейския съюз“.

Ирландското право

- 11 Видно от акта за преюдициално запитване, Законът от 2011 г. е приет с цел транспониране в ирландския правен ред на Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за запазване на данни, създадени или обработени, във връзка с предоставянето на обществено достъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи и за изменение на Директива 2002/58/ЕО (ОВ L 105, 2006 г., стр. 54; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 53, стр. 51).
- 12 Член 1 от Закона от 2011 г. определя понятието „данни“ като „данни за трафик или данни за местонахождение и свързаните данни за идентифициране на абоната или ползвателя“, а понятието „тежко престъпление“ — като престъпление, за което е предвидено наказание лишаване от свобода от пет или повече години или което е посочено в приложение 1 към този закон.
- 13 Член 3, параграф 1 от посочения закон задължава всички доставчици на електронни съобщителни услуги да запазват посочените в част 1 от приложение 2 към него данни за период от две години, а данните, посочени в част 2 от приложение 2 към него — за срок от една година.
- 14 Част 1 от приложение 2 към същия закон се отнася в частност до данните за фиксирана телефония и за мобилна телефония, които позволяват да се идентифицират източникът, местоназначението, датата и часът на началото и на края на съобщението, видът на съответното съобщение, както и видът и географското местоположение на използваното съобщително оборудване. По-специално част 1, точка 6 от това приложение 2 предвижда запазването на данните, необходими за локализирането на мобилно електронно съобщително средство, като тези данни са, от една страна, идентификаторът на клетката и от друга страна, данни, позволяващи да се установи географското местоположение на клетките чрез съотнасяне със знака им за местоположение (идентификатора на клетката) през периода, в който се запазват данните.

- 15 Част 2 от приложение 2 към Закона от 2011 г. се отнася до данните относно достъпа до интернет, електронната поща и интернет телефонията, като обхваща по-специално идентификаторите на ползвателите и телефонните номера, IP адресите, както и датата и часа на началото и края на дадено съобщение. Самото съдържание на съобщенията не спада към този вид данни.
- 16 Съгласно членове 4 и 5 от Закона от 2011 г. доставчиците на електронни съобщителни услуги трябва да предприемат определени мерки, за да гарантират, че данните са защитени срещу неразрешен достъп.
- 17 Член 6 от този закон урежда условията, при които може да се подаде искане за достъп, като съгласно параграф 1:
- „Служител на националната полиция на не по-ниска длъжност от „началник на отдел“ може да поиска от доставчик на услуги да му предостави данните, запазени от този доставчик в съответствие с член 3, ако този служител счита, че въпросните данни са необходими за:
- a) превенция, разкриване, разследване или преследване на тежко престъпление,
 - b) гарантиране на държавната сигурност,
 - c) опазване на човешкия живот“.
- 18 Член 7 от посочения закон задължава доставчиците на електронни съобщителни услуги да уважават исканията по член 6 от него.
- 19 Сред механизмите за контрол спрямо решението на служителя на националната полиция, посочен в член 6 от Закона от 2011 г., са производството по член 10 от този закон и производството по член 12 пред „designated judge“ (специално определен съдия), отговорен за следене на прилагането на разпоредбите на посочения закон.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 20 През март 2015 г. G.D. е осъден на доживотен затвор за убийството на лице, което е изчезнало през август 2012 г. и чието тяло е открито едва през септември 2013 г. При обжалването на присъдата G.D. упреква първоинстанционния съд, че неправилно е допуснал като доказателства свързани с телефония данни за трафик и данни за местонахождение, като изтъква, че Законът от 2011 г., който урежда запазването на тези данни и въз основа на който разследващите служители на националната полиция са получили достъп до посочените данни, нарушава предоставените му от правото на Съюза права. Понастоящем производството по обжалване е висящо.
- 21 За да може в рамките на наказателното производство да оспори допустимостта на посочените доказателства, G.D. инициира пред High Court (Висш съд, Ирландия) гражданско производство за установяване на невалидността на някои разпоредби на Закона от 2011 г. С решение от 6 декември 2018 г. High Court (Висш съд) уважава исканията на G.D. и приема член 6, параграф 1, буква а) от въпросния закон за

- несъвместим с член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7 и 8 и член 52, параграф 1 от Хартата. Ирландия обжалва това решение пред Supreme Court (Върховен съд, Ирландия) — запитващата юрисдикция.
22. Висящото пред Court of Appeal (Апелативен съд, Ирландия) наказателно производство е спряно до произнасянето на запитващата юрисдикция в главното (гражданско) производство.
23. Пред запитващата юрисдикция Ирландия поддържа, че за да се определи дали намесата в прогласеното в член 7 от Хартата право на зачитане на личния живот в резултат от запазването на данни за трафик и на данни за местонахождение съгласно Закона от 2011 г. е пропорционална, следва да се разгледат целите на въведения с този закон режим в неговата цялост. Освен това според тази държава членка посоченият закон съдържа подробна уредба на достъпа до запазените данни, по силата на която звеното в националната полиция, на което е възложено предварителното разглеждане на исканията за достъп, е функционално независимо от националната полиция при упражняването на функциите си и следователно отговаря на изискването за предварителен контрол, осъществяван от независима административна структура. Тази система за контрол се допълвала от производството по член 10 от Закона от 2011 г. и от съдебен контрол. Накрая, според посочената държава членка, ако в крайна сметка се приеме, че Законът от 2011 г. противоречи на правото на Съюза, всеки следващ от това извод на запитващата юрисдикция би трябвало да има действие единствено за в бъдеще (от гледна точка на действието му във времето).
24. От своя страна G.D. изтъква, че установеният със Закона от 2011 г. режим на общо и неизбирателно запазване на данните, както и предвиденият в този закон режим на достъп до тези данни са несъвместими с правото на Съюза, както е тълкувано по-специално от Съда в точка 120 от решение от 21 декември 2016 г., Tele2 Sverige и Watson и др. (C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970).
25. Най-напред, запитващата юрисдикция уточнява, че трябва да прецени само дали High Court (Висш съд) правилно е постановил несъвместимостта на член 6, параграф 1, буква а) от Закона от 2011 г. с правото на Съюза и че за сметка на това въпросът за допустимостта на доказателствата, представени в рамките на наказателното производство, е от компетентността единствено на Court of Appeal (Апелативен съд), сезиран с жалбата срещу постановената присъда.
26. В този контекст запитващата юрисдикция иска най-напред да се установи какви са изискванията на правото на Съюза, що се отнася до запазването на данни за целите на борбата с тежката престъпност. В това отношение тя счита по същество, че само общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение позволява ефективна борба с тежката престъпност и че такава ефективна борба не е възможна при целево запазване и бързо запазване (quick freeze). Що се отнася до целевото запазване, запитващата юрисдикция поставя въпроса дали е възможно насочване към определени групи или географски зони за целите на борбата с тежката престъпност, доколкото според нея някои тежки престъпления рядко са свързани с обстоятелства, които са известни на компетентните национални органи и им позволяват да заподозрат извършването на престъпление, преди то да бъде извършено. Освен това според нея целевото запазване може да доведе до дискриминация. Що се отнася до бързото запазване, запитващата юрисдикция счита, че то е от полза само в случаите, когато заподозряно лице може да бъде идентифицирано на ранен етап от разследването.

- 27 По-нататък, що се отнася до достъпа до данните, запазени от доставчиците на електронни съобщителни услуги, запитващата юрисдикция подчертава, че националната полиция е въвела вътрешен механизъм във връзка с отправянето на искания за достъп до тези доставчици. Така, видно от представените пред High Court (Висш съд) данни, във вътрешно-организационен план ръководителят на националната полиция е решил, че исканията за достъп до данни по Закона от 2011 г. трябва да се обработват централизирано от само един служител на националната полиция, имащ качеството „началник на отдел“, а именно началника на отдела за сигурност и разузнаване. Ако последният счете, че съответните данни са необходими с оглед по-специално на превенция, разкриване, разследване или преследване на тежко престъпление, той може да отправи искане за достъп до доставчиците на електронни съобщителни услуги. Освен това според запитващата юрисдикция ръководителят на националната полиция е създал самостоятелно вътрешно звено с наименование „Telecommunications Liaison Unit“ (Звено за връзка в областта на далекосъобщенията, наричано по-нататък „TLU“), което да подпомага дейността на началника на отдела за сигурност и разузнаване и да служи като контакт за връзка с доставчиците на услуги.
- 28 Запитващата юрисдикция добавя, че през периода, за който се отнася образуването срещу G.D. наказателно производство, всички искания за достъп е трябвало да бъдат одобрени най-напред от съответния началник на сектор (или изпълняващ тази длъжност инспектор), преди да бъдат изпратени до TLU за разглеждане, и че в искането за достъп разследващите служители е трябвало да изложат достатъчна за приемането на информирано решение информация. Освен това TLU и началникът на отдела за сигурност и разузнаване са били длъжни да проверяват законосъобразността, пропорционалността и необходимостта на исканията за достъп, имайки предвид, че този началник на отдел е можело впоследствие да трябва да обоснове решението си пред определен от High Court (Висш съд) съдия. Запитващата юрисдикция посочва, че контрол върху дейността на TLU се осъществява също от Data Protection Commissioner (Комисар за защита на личните данни, Ирландия).
- 29 Накрая, запитващата юрисдикция поставя въпроса за обхвата и действието във времето на евентуалното обявяване на Закона от 2011 г. за несъвместим с правото на Съюза. В това отношение тя уточнява, че такова обявяване може да има действие само за в бъдеще, тъй като достъп до данните, използвани като доказателства в наказателното производство срещу G.D., е бил осигурен в края на 2013 г., когато Ирландия е била длъжна да прилага разпоредбите на Закона от 2011 г., транспониращ Директива 2006/24. Според Ирландия подобен подход е уместен и доколкото в противен случай би могло да има сериозни последици за разследването и преследването на тежки престъпления в Ирландия, както и за положението на лицата, които вече са били съдени и осъдени.
- 30 При тези обстоятелства Supreme Court (Върховен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Противоречи ли сам по себе си общ/универсален режим за запазване на данни — дори и да е подчинен на строги ограничения относно запазването и достъпа — на разпоредбите на член 15 от Директива [2002/58], тълкувани с оглед на Хартата?
 - 2) Допустимо ли е национален съд — когато преценява дали да обяви за несъвместима национална мярка, приета в изпълнение на Директива [2006/24] и предвиждаща общ режим за запазване на данни (подчинен на необходимия строг контрол върху запазването и/или във връзка с достъпа), и по-специално когато разглежда

пропорционалността на такъв режим — да вземе предвид факта, че доставчиците на услуги могат законно да запазват данни за свои търговски цели и могат да бъдат задължавани да ги запазват по съображения, свързани с националната сигурност, извън предвидените в разпоредбите на Директива [2002/58]?

- 3) Какви критерии следва да приложи национален съд, за да установи дали национална мярка за достъп до запазени данни е съвместима с правото на Съюза, и по-специално с Хартата, когато проверява дали такъв режим за достъп предвижда изисквания съгласно практиката на Съда на Европейския съюз независим предварителен контрол? Може ли при преценката си в това отношение съответният национален съд да вземе предвид наличието на последващ съдебен или независим контрол?
- 4) Във всеки случай следва ли национален съд да обяви национална мярка за несъвместима с разпоредбите на член 15 от Директива [2002/58], когато тази мярка предвижда общ режим за запазване на данни за целите на борбата с тежки престъпления и когато въз основа на всички налични доказателства е стигнал до извода, че такова запазване е както от съществено значение, така и строго необходимо за постигането на целта за борба с тежката престъпност?
- 5) Допустимо ли е национален съд — в случай че е длъжен да установи несъвместимост на национална мярка с разпоредбите на член 15 от Директива 2002/58, тълкувани с оглед на Хартата — да ограничи действието във времето на обявяването на несъвместимостта, тъй като в противен случай би се стигнало до „породен от това хаос и увреждане на обществения интерес“ (в съответствие с подхода, възприет например в решение R (National Council for Civil Liberties) c/y Secretary of State for Home Department and Secretary of State for Foreign Affairs (2018) EWHC 975, т. 46)?
- 6) Може ли национален съд — сезиран в контекста на производство, инициирано с цел да се разреши спор за допустимост на доказателство в наказателно производство, или при други обстоятелства с искане да установи несъвместимост на национално законодателство с член 15 от Директива 2002/58 и/или да не приложи това законодателство и/или да установи, че прилагането на такова законодателство е нарушило правата на лице — да откаже да удовлетвори исканията по отношение на данни, които са били запазени съгласно национална уредба, приета в изпълнение на задължението по член 288 ДФЕС за точно въвеждане в националното право на разпоредбите на директивите, или да се произнесе само за периода след постановяването на решението на Съда на Европейския съюз [от 8 април 2014 г., Digital Rights Ireland и др., C-293/12 и C-594/12, EU:C:2014:238], с което Директива 2006/24 се обявява за невалидна?“.

По преюдициалните въпроси

По първия, втория и четвъртия въпрос

- 31 С първия, втория и четвъртия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата трябва да се

тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която предвижда общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение за целите на борбата с тежката престъпност.

- 32 Най-напред следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, за да се тълкува разпоредба от правото на Съюза, трябва да се вземе предвид не само нейният текст, но и контекстът ѝ, както и целите, преследвани от правната уредба, от която тя е част, и по-специално генезисът на тази правна уредба (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 105 и цитираната съдебна практика).
- 33 От самия текст на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 следва, че законодателните мерки, които тя разрешава на държавите членки да приемат при определените в нея условия, могат единствено да имат за цел „да ограничат обхвата“ на правата и задълженията, предвидени по-специално в членове 5, 6 и 9 от Директива 2002/58.
- 34 Що се отнася до въведената с тази директива система, в която се вписва член 15, параграф 1 от нея, следва да се припомни, че по силата на член 5, параграф 1, първо и второ изречение от посочената директива държавите членки са длъжни да гарантират — чрез националното си законодателство — конфиденциалност на съобщенията и свързаните с тях данни за трафика през публични съобщителни мрежи и публично достъпни електронни съобщителни услуги. По-специално те имат задължение да забранят слушане, записване, съхранение и други видове подслушване или наблюдение на съобщения и свързаните данни за трафика от страна на лица, различни от потребители, без съгласието на заинтересованите потребители, с изключение на законно упълномощени да извършват това в съответствие с член 15, параграф 1 от същата директива.
- 35 В това отношение Съдът вече е постановил, че член 5, параграф 1 от Директива 2002/58 прогласява принципа на поверителност както на електронните съобщения, така и на свързаните с тях данни за трафика и въвежда по-специално принципна забрана за съхраняването им от лица, различни от потребителите, или без тяхното съгласие (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 107).
- 36 Тази разпоредба отразява целта, преследвана от законодателя на Съюза при приемането на Директива 2002/58. Всъщност от обяснителния меморандум към предложението за директива на Европейския парламент и на Съвета относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (COM(2000) 385 окончателен), въз основа на което предложението е приета Директива 2002/58, следва, че законодателят на Съюза е искал „да направи така, че да продължи гарантирането на високо равнище на защита на личните данни и на личния живот за всички електронни съобщителни услуги, независимо от използваната технология“. [неофициален превод] Както следва по-специално от съображения 6 и 7 от посочената директива, тя има за цел да се защитят ползвателите на електронни съобщителни услуги срещу рискове за техните лични данни и неприкосновеност на личния им живот в резултат на новите технологии, и по-специално в резултат на увеличаващата се способност за автоматизирано съхранение и обработка на данни. По-специално, както се посочва в съображение 2 от същата директива, волята на законодателя на Съюза е да осигури пълно зачитане на правата, предвидени в членове 7 и 8 от Хартата (вж. в този

смисъл решения от 21 декември 2016 г., Tele2 Sverige и Watson и др., C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970, т. 83 и от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 106).

- 37 Така с приемането на Директива 2002/58 законодателят на Съюза конкретизира тези права, така че ползвателите на електронни съобщителни средства по принцип имат право да очакват, че техните съобщения и свързаните с тях данни, без тяхно съгласие, остават анонимни и няма да могат да бъдат записвани (решение от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 109).
- 38 Що се отнася до обработването и съхранението от доставчиците на електронни съобщителни услуги на данни за трафик, отнасящи се до абонатите и ползвателите, член 6, параграф 1 от Директива 2002/58 предвижда, че тези данни трябва да бъдат изтрити или да се направят анонимни, когато не са необходими повече за целите на предаване на съобщение, а в параграф 2 от този член се уточнява, че данните за трафик, необходими за целите на изготвяне на сметката на абоната и плащания при взаимна връзка, могат да бъдат обработвани само до края на периода, през който сметката може законно да бъде оспорена или плащането търсено. Що се отнася до данните за местонахождение, различни от данните за трафик, член 9, параграф 1 от споменатата директива предвижда, че те могат да се обработват само при определени условия и след като бъдат направени анонимни или се получи съгласие от ползвателите или абонатите.
- 39 Следователно по отношение на достъпа до такива данни Директива 2002/58 не само предвижда гаранции, целящи предотвратяване на злоупотреби, но и закрепва в частност принципа на забрана на съхранението им от трети лица.
- 40 Доколкото член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 позволява на държавите членки да приемат законодателни мерки, „за да ограничат обхвата“ на правата и задълженията, предвидени по-специално в членове 5, 6 и 9 от тази директива, като например произтичащите от припомнените в точка 35 от настоящото решение принципи на поверителност на съобщенията и на забрана на съхранението на свързаните с тях данни, тази разпоредба предвижда изключение от общото правило, предвидено по-специално в посочените членове 5, 6 и 9, и поради това съгласно постоянната съдебна практика трябва да се тълкува стриктно. Ето защо такава разпоредба не би могла да послужи като основание допускането на изключение от принципното задължение да се гарантира поверителността на електронните съобщения и на свързаните с тях данни, и по-специално от предвидената в член 5 от посочената директива забрана за съхраняване на тези данни, да се превърне в правило, без при това да се обезсмисли до голяма степен последната разпоредба (вж. в този смисъл решения от 21 декември 2016 г., Tele2 Sverige и Watson и др., C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970, т. 89 и от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 111).
- 41 Що се отнася до целите, които могат да обосноват ограничаване на правата и задълженията, предвидени по-специално в членове 5, 6 и 9 от Директива 2002/58, Съдът вече е постановил, че тези цели са изчерпателно изброени в член 15, параграф 1, първо изречение от Директива 2002/58, поради което приетата въз основа на тази разпоредба законодателна мярка трябва действително и строго да преследва някоя от тях (решение от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 112 и цитираната съдебна практика).

- 42 Освен това от член 15, параграф 1, трето изречение от Директива 2002/58 следва, че мерките, приети от държавите членки въз основа на тази разпоредба, трябва да са съобразени с общите принципи на правото на Съюза, сред които е принципът на пропорционалност, и да осигуряват спазването на основните права, гарантирани от Хартата. В това отношение Съдът вече е постановил, че задължението, наложено от държава членка на доставчиците на електронни съобщителни услуги с национална правна уредба, за запазване на данни за трафик с цел да може, когато се налага, да се предоставя достъп до тях на компетентните национални органи, повдига въпроси относно зачитането не само на членове 7 и 8 от Хартата, отнасящи се съответно до защитата на личния живот и до защитата на личните данни, но и на член 11 от Хартата, отнасящ се до свободата на изразяване на мнение (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 113 и цитираната съдебна практика).
- 43 В този смисъл при тълкуването на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 трябва да се вземе предвид подчертаната в практиката на Съда важност както на правото на зачитане на личния живот, гарантирано с член 7 от Хартата, така и на правото на защита на личните данни, гарантирано с член 8 от нея, и свободата на изразяване на мнение — основно право, гарантирано с член 11 от Хартата, което представлява един от основните стълбове на демократичното и плуралистичното общество, отразяващо ценностите, на които се основава Съюзът в съответствие с член 2 ДЕС (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 114 и цитираната съдебна практика).
- 44 В това отношение следва да се уточни, че запазването на данни за трафик и на данни за местонахождение съставлява само по себе си, от една страна, дерогиране от предвидената в член 5, параграф 1 от Директива 2002/58 забрана всички лица, различни от потребителите, да съхраняват тези данни и от друга страна, намеса в основните права на зачитане на личния живот и на защита на личните данни, закрепени в членове 7 и 8 от Хартата, независимо дали съответните данни за личния живот имат чувствителен характер, дали заинтересованите лица са претърпели евентуални неудобства поради тази намеса и дали запазените данни ще бъдат използвани впоследствие (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 115 и 116 и цитираната съдебна практика).
- 45 Този извод изглежда още по-обоснован от обстоятелството, че данните за трафик и данните за местонахождение могат да разкрият информация за голям брой аспекти на личния живот на засегнатите лица, включително чувствителна информация като сексуалната ориентация, политическите възгледи, религиозните, философските, обществените или други убеждения, както и здравословното състояние, въпреки че подобни данни се ползват освен това с особена защита от правото на Съюза. От посочените данни, разгледани в съвкупност, е възможно да се изведат много точни заключения за личния живот на лицата, чиито данни са били запазени, например относно навигацията им в ежедневието, мястото на постоянно или временно пребиваване, ежедневието им или други пътувания, упражняваните дейности, социалните връзки на тези лица и социалните кръгове, в които се движат. По-специално тези данни предоставят средства да се установи профилът на съответните лица — информация, която с оглед на правото на зачитане на личния живот е също толкова чувствителна, колкото е и самото съдържание на съобщенията (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 117 и цитираната съдебна практика).

- 46 Ето защо, от една страна, запазването на данни за трафик и на данни за местонахождение за целите на полицията може да накърни правото на зачитане на тайната на съобщенията, закрепено в член 7 от Хартата, и да има възпиращ ефект върху упражняването от ползвателите на електронни съобщителни средства на свободата им на изразяване на мнение, гарантирана от член 11 от Хартата, като този ефект е толкова по-сериозен, колкото по-голям е броят и разнообразието на запазените данни. От друга страна, предвид значителното количество данни за трафик и данни за местонахождение, които могат да се запазват постоянно чрез мярка за общо и неизбирателно запазване, както и предвид чувствителния характер на информацията, която тези данни могат да предоставят, самото им запазване от доставчиците на електронни съобщителни услуги създава опасност от злоупотреба и неправилен достъп (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 118 и 119 и цитираната съдебна практика).
- 47 В това отношение следва да се подчертае, че както е видно от съдебната практика, припомнена в точка 44 от настоящото решение, запазването на тези данни и достъпът до тях представляват отделни видове намеса в основните права, гарантирани в членове 7 и 11 от Хартата, които изискват различна обосновка съгласно член 52, параграф 1 от нея. От това следва, че национална правна уредба, която осигурява пълното зачитане на условията, произтичащи от съдебната практика, с която се тълкува Директива 2002/58 в областта на достъпа до запазените данни, поради естеството си не може нито да ограничи, нито да отстрани тежката намеса, произтичаща от предвиденото в същата национална правна уредба общо запазване на тези данни, в правата, гарантирани в членове 5 и 6 от въпросната директива и чрез основните права, конкретизирани в тези членове.
- 48 Доколкото обаче позволява на държавите членки да ограничат правата и задълженията, посочени в точки 34—37 от настоящото решение, член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 отразява обстоятелството, че признатите в членове 7, 8 и 11 от Хартата права не са безусловни прерогативи, а трябва да се вземат предвид във връзка с тяхната социална функция. Всъщност, както следва от член 52, параграф 1 от Хартата, тя допуска ограничения на упражняването на тези права, стига тези ограничения да са предвидени в закон, да зачитат основното съдържание на посочените права и при спазване на принципа на пропорционалност да са необходими и действително да отговарят на признати от Съюза цели от общ интерес или на необходимостта да се защитят правата и свободите на други хора. Така тълкуването на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 в светлината на Хартата изисква да се отчита и значението на правата, закрепени в членове 3, 4, 6 и 7 от Хартата, както и значението на целите за защита на националната сигурност и борбата с тежката престъпност и приноса им за защитата на правата и свободите на други хора (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 120—122 и цитираната съдебна практика).
- 49 Така, що се отнася по-специално до ефективната борба срещу престъпленията, при които пострадали са по-специално ненавършили пълнолетие и други уязвими лица, следва да се има предвид обстоятелството, че от член 7 от Хартата могат да произтичат задължения за действие за публичните органи — за приемане на правни мерки за защита на личния и семейния живот. Такива задължения могат да произтичат от посочения член 7 и по отношение на защитата на жилището и на съобщенията, както и от членове 3 и 4, що се отнася до защитата на физическата и психическата неприкосновеност на лицата, както и

- до забраната на изтезанията и на нечовешкото или унижително отношение (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 126 и цитираната съдебна практика).
- 50 С оглед на тези различни задължения за действие обаче следва да се пристъпи към съвместяване на различните разглеждани законни интереси и права. Всъщност Европейският съд по правата на човека приема, че задълженията за действие, произтичащи от членове 3 и 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, чиито съответни гаранции се съдържат в членове 4 и 7 от Хартата, включват по-специално приемането на материални и процесуални разпоредби, както и на мерки от практическо естество, позволяващи ефикасна борба срещу престъпленията срещу лицата чрез ефективно разследване и преследване, като това задължение е още по-важно, когато е застрашено физическото и психическото благосъстояние на дете. Все пак мерките, които компетентните органи следва да предприемат, трябва да зачитат изцяло правните способности и другите гаранции, които могат да ограничат обхвата на правомощията за наказателно разследване, както и другите свободи и права. По-специално, според тази юрисдикция следва да се въведе правна уредба, позволяваща да се съвместят различните законни интереси и права, които следва да бъдат защитени (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 127 и 128 и цитираната съдебна практика).
- 51 При това положение от самия текст на член 15, параграф 1, първо изречение от Директива 2002/58 следва, че държавите членки могат да приемат мярка, с която да дерогират посочения в точка 35 от настоящото решение принцип на поверителност, когато това представлява „необходима, подходяща и пропорционална мярка в рамките на демократично общество“, като в съображение 11 от тази директива се уточнява, че такава мярка трябва да бъде „строго“ пропорционална на преследваната цел (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 129).
- 52 В това отношение следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда защитата на основното право на зачитане на личния живот изисква дерогациите и ограниченията на защитата на личните данни да се въвеждат в границите на строго необходимото. Освен това целта от общ интерес не може да се преследва, без да се отчете фактът, че тя трябва да бъде съвместена с основните права, които се засягат от мярката, като се претеглят, от една страна, целта от общ интерес и от друга страна, разглежданите права (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 130 и цитираната съдебна практика).
- 53 По-конкретно от практиката на Съда следва, че възможността за държавите членки да обосноват ограничение на правата и задълженията, предвидени по-специално в членове 5, 6 и 9 от Директива 2002/58, трябва да се прецени, като се измери тежестта на намесата, до която води подобно ограничение, и като се провери дали значението на преследваната с това ограничение цел от общ интерес е свързано с тази тежест (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 131 и цитираната съдебна практика).
- 54 За да изпълни изискването за пропорционалност, правната уредба трябва да предвижда ясни и точни правила, които да уреждат обхвата и прилагането на разглежданата мярка и да налагат минимални изисквания, така че лицата, чиито лични данни са засегнати, да

- разполагат с достатъчни гаранции, позволяващи ефикасна защита на тези данни срещу рискове от злоупотреби. Тази правна уредба трябва да е задължителна по вътрешното право и в частност да посочва обстоятелствата и условията, при които може да се приложи мярка за обработване на такива данни, като по този начин гарантира ограничаване на намесата до строго необходимото. Необходимостта от такива гаранции е още по-голяма, когато личните данни са подложени на автоматизирано обработване, по-специално когато съществува значителен риск от неправомерен достъп до тези данни. Тези съображения важат най-вече когато става дума за защита на чувствителни данни, които са особена категория лични данни (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 132 и цитираната съдебна практика).
- 55 Така национална правна уредба, предвиждаща запазване на личните данни, трябва винаги да отговаря на обективни критерии, установяващи връзка между подлежащите на запазване лични данни и преследваната цел. По-специално, що се отнася до борбата с тежката престъпност, данните, които се предвижда да бъдат запазени, трябва да бъдат от естество да допринесат за превенцията, разкриването или преследването на тежки престъпления (вж. в този смисъл решение от 8 април 2014 г., *Digital Rights Ireland* и др., C-293/12 и C-594/12, EU:C:2014:238, т. 59 и от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 133).
- 56 Що се отнася до целите от общ интерес, които биха могли да обосноват приемането на мярка по член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, видно от практиката на Съда и в частност от решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791), съгласно принципа на пропорционалност съществува йерархия между тези цели в зависимост от съответното им значение, а значението на преследваната такава мярка цел трябва да има връзка с тежестта на следващата от мярката намеса.
- 57 В това отношение Съдът е постановил, че значението на целта за опазване на националната сигурност, разгледано във връзка с член 4, параграф 2 ДЕС, съгласно който опазването на националната сигурност остава единствено в рамките на отговорността на всяка държава членка, надхвърля това на другите цели, посочени в член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, по-специално на целите за борба с престъпността като цяло, дори и с тежката престъпност, както и за опазване на обществената сигурност. При условие че се спазват другите изисквания, предвидени в член 52, параграф 1 от Хартата, целта за опазване на националната сигурност може да обоснове мерки, включващи по-сериозна намеса в основните права от тези, които биха могли да обосноват останалите цели (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, т. 135 и 136).
- 58 Именно поради това Съдът е приел, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата допуска законодателни мерки, позволяващи с оглед опазването на националната сигурност да се разпорежи на доставчиците на електронни съобщителни услуги да извършват общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение в положения, при които съответната държава членка е изправена пред сериозна заплаха за националната сигурност, която е действителна и настояща или предвидима, като решението, съдържащо това разпореждане, трябва да подлежи на ефективен контрол от юрисдикция или от независима административна структура, чието решение има обвързващо действие, за да се провери за наличието на едно от тези положения, както и за спазването на условията и гаранциите, които трябва да бъдат предвидени, като посоченото разпореждане може да

бъде издадено само за ограничен до строго необходимото период от време, който може да бъде удължен, ако заплахата продължи да съществува (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, т. 168).

- 59 Що се отнася до целта за превенция, разследване, разкриване и преследване на престъпления, Съдът приема, че в съответствие с принципа на пропорционалност единствено борбата с тежката престъпност и предотвратяването на сериозни заплахи срещу обществената сигурност могат да обосноват сериозна намеса в основните права, закрепени в членове 7 и 8 от Хартата, като намесата, която предполага запазването на данни за трафик и на данни за местонахождение. При това положение само когато намесата в посочените основни права не е сериозна, тя може да бъде обоснована от целта за превенция, разследване, разкриване и преследване общо на престъпления (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 140 и цитираната съдебна практика).
- 60 В съдебното заседание Европейската комисия поддържа, че особено тежката престъпност би могла да се приравни на заплахата за националната сигурност.
- 61 Съдът вече е постановил, че целта за опазване на националната сигурност съответства на първостепенния интерес от защита на съществените функции на държавата и основните интереси на обществото чрез предотвратяването и преследването на дейности, които могат сериозно да дестабилизируют основните конституционни, политически, икономически или социални структури на дадена страна, и по-специално да заплашват пряко обществото, населението или самата държава, като например терористични дейности (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 135).
- 62 Освен това следва да се отбележи, че за разлика от престъпността, дори и особено тежка, заплахата за националната сигурност трябва да бъде действителна и настояща или поне предвидима, което предполага настъпването на достатъчно конкретни обстоятелства, за да може да се обоснове общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение през ограничен период от време. Следователно такава заплахата се различава — по своето естество, тежест и специфика на свързаните с нея обстоятелства — от общия и постоянен риск от тежки престъпления или от възникване на напрежение или смущения на обществената сигурност дори ако те са сериозни (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 136 и 137).
- 63 Така престъпността, дори особено тежка, не може да се приравни на заплахата за националната сигурност. Всъщност, както отбелязва генералният адвокат в точки 49 и 50 от заключението си, подобно приравняване би могло да въведе междинна категория между националната сигурност и обществената сигурност, така че към обществената сигурност да се приложат изискванията, които са свързани с националната сигурност.
- 64 От горното следва също, че посоченото във втория преюдициален въпрос обстоятелство, че данните за трафик и данните за местонахождение са били законно запазени за целите на опазването на националната сигурност, е без значение за законосъобразността на тяхното запазване за целите на борбата с тежката престъпност.

- 65 Що се отнася до целта за борба с тежката престъпност, Съдът е постановил, че национална правна уредба, която за тази цел предвижда общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, надхвърля границите на строго необходимото и не може да се счита за обоснована в едно демократично общество. Всъщност, като се има предвид чувствителният характер на информацията, която може да се извлече от данните за трафик и данните за местонахождение, поверителността на последните е от съществено значение за правото на зачитане на личния живот. Така, като се има предвид, от една страна, възпиращото въздействие върху упражняването на посочените в точка 46 от настоящото решение основни права, закрепени в членове 7 и 11 от Хартата, до което може да доведе запазването на тези данни, и от друга страна, сериозността на намесата, до която води такова запазване, в едно демократично общество е важно, така както предвижда установената с Директива 2002/58 система, то да бъде изключение, а не правило и тези данни да не могат да са предмет на системно и продължително запазване. Този извод се налага дори по отношение на целите за борба с тежката престъпност и за предотвратяване на тежки заплахи срещу обществената сигурност, както и на значението, което следва да им се признае (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 141 и 142 и цитираната съдебна практика).
- 66 Освен това Съдът е подчертал, че национална правна уредба, която предвижда общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, обхваща електронните съобщения на почти цялото население, без да се прави никакво разграничение, ограничение или изключение в зависимост от преследваната цел. Такава правна уредба засяга абсолютно всички лица, които използват електронни съобщителни услуги, без да е необходимо тези лица да се намират, макар и непряко, в положение, което би могло да даде повод за наказателно преследване. Следователно тя се прилага дори за лица, за които не съществува никаква улика, даваща основание да се счита, че действията им биха могли да имат някаква, била тя непряка и далечна, връзка с тази цел за борба с тежките престъпления, и по-специално, без да се изисква никаква връзка между данните, които се предвижда да бъдат запазени, и наличието на заплахата за обществената сигурност. По-конкретно, както Съдът вече е постановил, такава правна уредба не се ограничава до запазването само на данни, отнасящи се за определен период и/или за определена географска зона, и/или за кръг от определени лица, които е възможно по един или друг начин да са участвали в тежко престъпление, нито само за лица, които поради други съображения биха могли да допринесат чрез запазване на данните им за борбата с тежката престъпност (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 143 и 144 и цитираната съдебна практика).
- 67 За сметка на това в точка 168 от решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791) Съдът уточнява, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата допуска законодателни мерки, които предвиждат — за целите на борбата срещу тежката престъпност и на предотвратяването на сериозни заплахи срещу обществената сигурност:
- целево запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, което да е ограничено въз основа на обективни и недискриминационни критерии в зависимост от категориите засегнати лица или посредством географски критерий, за ограничен до строго необходимото период от време, който може да бъде удължен,
 - общо и неизбирателно запазване на IP адреси, дадени на източника на свързване с интернет, за ограничен до строго необходимото период от време,

- общо и неизбирателно запазване на данни относно самоличността на ползвателите на електронни съобщителни средства, и
- да се разпорежи на доставчиците на електронни съобщителни услуги посредством решение на компетентния орган, подлежащо на ефективен съдебен контрол, да извършват за определен период бързо запазване („*quick freeze*“) на данните за трафик и на данните за местонахождение, с които разполагат тези доставчици на услуги,

при положение че тези мерки гарантират с ясни и точни правила, че запазването на разглежданите данни е подчинено на спазването на съответните материални и процесуални условия и че засегнатите лица разполагат с ефективни гаранции срещу рисковете от злоупотреби.

- 68 В разглежданото понастоящем преюдициално запитване обаче, постъпило в Съда преди постановяването на решения от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (С-511/18, С-512/18 и С-520/18, EU:С:2020:791) и от 2 март 2021 г., *Prokuratuur* (Условия за достъп до данните за електронните съобщения) (С-746/18, EU:С:2021:152), запитващата юрисдикция счита, че само общо и неизбирателно запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение би позволило ефективна борба срещу тежката престъпност. В съдебното заседание от 13 септември 2021 г. Ирландия и френското правителство поддържат по-специално че подобен извод не се опровергава от обстоятелството, че държавите членки могат да прибегнат до мерките, посочени в предходната точка.
- 69 В това отношение следва да се отбележи, на първо място, че ефективността на наказателното преследване по принцип зависи не от едно-единствено средство за разследване, а от всички средства за разследване, с които разполагат компетентните национални органи за тази цел.
- 70 На второ място, следва да се подчертае, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата, както е тълкуван в припомнената в точка 67 от настоящото решение съдебната практика, позволява на държавите членки да приемат — за целите на борбата с тежката престъпност и на предотвратяването на сериозни заплахи за обществената сигурност — не само мерки, свързани с целево запазване и бързо запазване, но и мерки, предвиждащи общо и неизбирателно запазване, от една страна, на данните за самоличността на ползвателите на електронни съобщителни средства и от друга страна, на IP адресите, дадени на източника на свързването с интернет.
- 71 В това отношение е безспорно, че запазването на данните за самоличността на ползвателите на електронни съобщителни услуги може да допринесе за борбата с тежката престъпност, доколкото тези данни позволяват да се идентифицират лицата, използвали такива средства в контекста на подготвянето или извършването на тежко престъпление.
- 72 Както следва от съдебната практика, обобщена в точка 67 от настоящото решение, Директива 2002/58 допуска — за целите на борбата с престъпността като цяло — общото запазване на данни за самоличност. При тези условия следва да се уточни, че нито тази директива, нито друг акт от правото на Съюза са пречка за приемането на национална правна уредба, която се отнася до борбата с тежката престъпност и по силата на която придобиването на електронно съобщително средство (като предплатена SIM карта) зависи от проверката на официални документи, удостоверяващи самоличността на купувача, и от

- регистрацията от продавача на получената по този начин информация, като продавачът е длъжен при необходимост да даде достъп до тази информация на компетентните национални органи.
- 73 Освен това следва да се припомни, че общото запазване на IP адресите, дадени на източника на свързване с интернет, представлява сериозна намеса в основните права, закрепени в членове 7 и 8 от Хартата, тъй като тези IP адреси могат да позволят да се направят точни изводи за личния живот на ползвателя на съответното електронно съобщително средство, и може да има възпиращо действие върху упражняването на свободата на изразяване на мнение, закрепена в член 11 от Хартата. При все това, що се отнася до подобно запазване, Съдът е приел, че за целите на необходимото съвместяване на разглежданите права и законни интереси, което се изисква съгласно посочената в точки 50—53 от настоящото решение съдебна практика, следва да се вземе предвид фактът, че в случай на извършено в интернет престъпление, и по-специално в случай на придобиване, разпространение, предаване или предоставяне онлайн на детска порнография по смисъла на член 2, буква в) от Директива 2011/93/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно борбата със сексуалното насилие и със сексуалната експлоатация на деца, както и с детската порнография и за замяна на Рамково решение 2004/68/ПВР на Съвета (ОВ L 335, 2011 г., стр. 1), IP адресът може да бъде единственото средство за разследване, позволяващо да се установи самоличността на лицето, на което този адрес е бил предоставен към момента на извършване на това престъпление (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 153 и 154).
- 74 Ето защо Съдът е постановил, че такова общо и неизбирателно запазване единствено на IP адресите, дадени на източника на свързването с интернет, по принцип не противоречи на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 от Хартата, стига тази възможност да е поставена в зависимост от стриктното спазване на материалните и процесуалните условия, които трябва да регламентират използването на тези данни и които са посочени в точки 155 и 156 от решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791).
- 75 На трето място, що се отнася до законодателните мерки, предвиждащи целево запазване и бързо запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, актът за преюдициално запитване разкрива по-тясно разбиране за обхвата на тези мерки от възприетото в съдебната практика, припомнена в точка 67 от настоящото решение. Всъщност, макар в съответствие с напомненото в точка 40 от настоящото решение тези мерки за запазване да трябва да имат характер на дерогация в системата, установена с Директива 2002/58, последната, разглеждана в светлината на основните права, закрепени в член 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата, не поставя възможността да се разпорежи целево запазване в зависимост от условието предварително да са известни местата, където би могло да бъде извършено тежко престъпление, нито лицата, заподозрени в участие в такова престъпление. Освен това посочената директива не изисква разпореждането за бързо запазване да бъде ограничено до идентифицирани преди издаването му заподозрени лица.
- 76 Що се отнася, първо, до целевото запазване, Съдът приема, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 допуска национална правна уредба, основана на обективни обстоятелства, позволяващи с нея да се визират, от една страна, лица, чиито данни за трафик и данни за местонахождение могат да имат връзка, макар и непряка, с тежки престъпления, да допринесат по един или друг начин за борбата с тежката престъпност

или да предотвратят сериозен риск за обществената сигурност или риск за националната сигурност (решения от 21 декември 2016 г., *Tele2 Sverige и Watson и др.*, C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970, т. 111 и от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net и др.*, C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 148).

- 77 В това отношение Съдът уточнява, че макар тези обективни обстоятелства да могат да варират в зависимост от мерките, взети за целите на превенцията, разследването, разкриването и преследването на тежки престъпления, визираните по този начин лица могат по-специално да бъдат тези, които в рамките на приложимите национални процедури и въз основа на обективни и недискриминационни критерии са предварително идентифицирани като заплаха за обществената или националната сигурност на съответната държава членка (вж. в този смисъл решения от 21 декември 2016 г., *Tele2 Sverige и Watson и др.*, C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970, т. 110 и от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net и др.*, C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 149).
- 78 Така държавите членки могат по-специално да приемат мерки за запазване по отношение на лица, спрямо които — във връзка с такова идентифициране — се провежда разследване или се прилагат други текущи мерки за наблюдение, или за които в националния регистър за съдимост е посочена предишна присъда за тежки престъпления, която може да предполага повишен риск от извършване на ново престъпление. Когато подобно идентифициране се основава на обективни и недискриминационни критерии, определени в националното право, целевото запазване на данни за така идентифицираните лица е оправдано.
- 79 От друга страна, мярка за целево запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение може — според избора на националния законодател и при стриктно спазване на принципа на пропорционалност — да се основава и на географски критерий, когато въз основа на обективни и недискриминационни критерии компетентните национални органи установят, че в една или в няколко географски зони съществува повишен риск от подготвяне или извършване на тежки престъпления. Тези зони могат да бъдат по-специално места, характеризиращи се с голям брой тежки престъпления, места, особено изложени на извършването на тежки престъпления, като места или инфраструктури, редовно посещавани от много голям брой хора, или стратегически места като летища, гари, морски пристанища или зони за събиране на пътни такси (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net и др.*, C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 150 и цитираната съдебна практика).
- 80 Следва да се подчертае, че съгласно тази съдебна практика за посочените в предходната точка зони компетентните национални органи могат да приемат мярка за целево запазване, основана на географски критерий, като например средното равнище на престъпност в определена географска зона, без да разполагат непременно с конкретни данни за подготовката или извършването на тежки престъпления в съответните зони. Доколкото целево запазване, основано на такъв критерий, може да засегне — в зависимост от съответните тежки престъпления и от положението в съответните държави членки — както места, характеризиращи се с голям брой тежки престъпления, така и места, особено изложени на извършването на такива престъпления, то по принцип не може да доведе и до дискриминация, тъй като критерият, изведен от средното равнище на тежка престъпност, сам по себе си няма никаква връзка с потенциално дискриминационни обстоятелства.

- 81 В допълнение и преди всичко, мярка за целево запазване, насочена към места или инфраструктури, редовно посещавани от много голям брой хора, или към стратегически места като летища, гари, морски пристанища или зони за събиране на пътни такси, позволява на компетентните органи да събират данни за трафик и по-специално данни за местонахождението на всички лица, използващи в даден момент електронно съобщително средство на някое от тези места. Следователно такава мярка за целево запазване може да позволи на посочените органи чрез достъп до така запазените данни да получат информация относно присъствието на тези лица на местата или в географските зони, до които мярката се отнася, както и относно придвижванията им между или в рамките на същите, и да направят изводи — за целите на борбата с тежката престъпност — относно присъствието им и дейността им на тези места или в тези географски зони в даден момент през периода на запазване.
- 82 Следва също да се отбележи, че географските зони, до които се отнася такова целево запазване, могат и при необходимост трябва да бъдат променени в зависимост от развитието на условията, обосновали избора им, като по този начин става възможно по-специално да се реагира на развитията в борбата с тежката престъпност. Всъщност Съдът вече е постановил, че продължителността на мерките за целево запазване, описани в точки 76—81 от настоящото решение, не може да надхвърля строго необходимото с оглед на преследваната цел, както и на обстоятелствата, които ги обосновават, без да се засяга евентуалното подновяване поради продължаваща необходимост от такова запазване (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 151).
- 83 Що се отнася до възможността да се предвидят отличителни критерии, различни от критерия относно категориите лица и от географския критерий, с оглед на осъществяването на целево запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, не може да се изключи възможността други обективни и недискриминационни критерии да бъдат взети предвид, за да се гарантира, че обхватът на целевото запазване е ограничен до строго необходимото, и за да се установи поне косвена връзка между тежките престъпления и лицата, чиито данни са запазени. При все това, тъй като член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 се отнася до законодателни мерки на държавите членки, именно последните, а не Съдът трябва да установят такива критерии, като се има предвид, че не може да става въпрос за ново въвеждане по този начин на общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение.
- 84 Във всеки случай, както отбелязва генералният адвокат Campos Sánchez-Bordona в точка 50 от заключението си по съединени дела *SpaceNet* и *Telekom Deutschland* (C-793/19 и C-794/19, EU:C:2021:939), евентуалното наличие на трудности точно да се определят случаите и условията, при които следва да се извършва целево запазване, не оправдава държавите членки, превръщайки изключението в правило, да предвиждат общо и неизбирателно запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение.
- 85 Второ, що се отнася до бързото запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение, обработвани и съхранявани от доставчиците на електронни съобщителни услуги въз основа на членове 5, 6 и 9 от Директива 2002/58 или на законодателните мерки, приети по силата на член 15, параграф 1 от тази директива, следва да се припомни, че по принцип такива данни трябва, според случая, да бъдат изтрити или да се направят анонимни след изтичане на законовите срокове, в които трябва да се извършва обработването и съхранението им, в съответствие с националните разпоредби за

транспониране на посочената директива. Съдът обаче приема, че по време на това обработване и съхранение могат да възникнат положения, при които е налице необходимост от запазване на посочените данни след изтичането на тези срокове с цел разкриването на тежки престъпления или посегателства върху националната сигурност както когато тези престъпления или посегателства върху националната сигурност вече са били установени, така и когато след обективна преценка на всички релевантни обстоятелства може разумно да се подозира, че съществуват (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 160 и 161).

- 86 При такова положение с оглед на посочената в точки 50—53 в от настоящото решение необходимост да се съвместят разглежданите права и интереси, държавите членки могат да предвидят в законодателство, прието по силата на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, възможността посредством решение на компетентния орган, подлежащо на ефективен съдебен контрол, да бъде разпоредено на доставчиците на електронни съобщителни услуги да извършват за определен срок бързо запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение, с които разполагат (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 163).
- 87 Доколкото целта на такова бързо запазване вече не съответства на целите, за които данните са събирани и съхранявани първоначално, и доколкото всяко обработване на данни трябва по силата на член 8, параграф 2 от Хартата да отговаря за определени цели, държавите членки трябва да уточнят в законодателството си целта, за която може да се осъществи бързото запазване на данните. Предвид сериозността на намесата в основните права, закрепени в членове 7 и 8 от Хартата, която може да включва такова запазване, тази намеса може да бъде обоснована единствено с борбата с тежката престъпност и а fortiori, с опазването на националната сигурност, стига при тази мярка и при достъпа до така запазените данни да се спазват границите на строго необходимото, посочени в точки 164—167 от решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791).
- 88 Съдът уточнява, че мярка за запазване от такова естество не трябва да се ограничава до данните на лицата, за които предварително е установено, че представляват заплаха за обществената сигурност или националната сигурност на съответната държава членка, или на лицата, конкретно заподозрени в извършване на престъпление или на посегателство срещу националната сигурност. Всъщност според Съда, спазвайки рамката, установена в член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата, и предвид съображенията, изложени в точка 55 от настоящото решение, подобна мярка може, в зависимост от избора на националния законодател и при спазване на границите на строго необходимото, да бъде разширена до данните за трафик и данните за местонахождение, свързани с лица, различни от тези, за които има подозрения, че са подготвили или извършили тежко престъпление или посегателство срещу националната сигурност, ако тези данни въз основа на обективни и недискриминационни критерии могат да допринесат за разкриването на такова престъпление или посегателство за националната сигурност, като например данните на пострадалото от него лице, както и данните на неговото социално или професионално обкръжение (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 165).

- 89 Така законодателна мярка може да разрешава да се разпореда на доставчиците на електронни съобщителни услуги да извършат бързо запазване на данни за трафик и данни за местонахождение по-специално на лица, с които преди възникването на сериозна заплаха за обществената сигурност или извършването на тежко престъпление пострадалият е бил в контакт чрез електронните си съобщителни средства.
- 90 Съгласно практиката на Съда, припомнена в точка 88 от настоящото решение, и при същите условия като посочените в тази точка такова бързо запазване може да се отнася и за определени географски зони, като мястото на извършване или подготовка на разглежданото престъпление или посегателство върху националната сигурност. Следва да се уточни, че такава мярка може да се приложи и за данните за трафик и данните за местонахождение, свързани с мястото, където лице, което евентуално е пострадало от тежко престъпление, е изчезнало, при условие че при прилагането на тази мярка и при достъпа до така запазените данни са спазени границите на строго необходимото за целите на борбата с тежката престъпност или на опазването на националната сигурност, както са посочени в точки 164—167 от решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791).
- 91 Освен това е важно да се уточни, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 допуска компетентните национални органи да разпоредят мярка за бързо запазване още на първия етап от разследването на сериозна заплаха за обществената сигурност или на евентуално тежко престъпление, тоест от момента, в който съгласно релевантните разпоредби от националното право тези органи могат да започнат такова разследване.
- 92 Що се отнася до посочените в точка 67 от настоящото решение разнообразни мерки за запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, важно е да се уточни, че тези различни мерки могат да се приложат съвместно според избора на националния законодател и при спазване на границите на строго необходимото. При това положение член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, разгледан във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата и тълкуван в решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791), допуска комбиниране на тези мерки.
- 93 На четвърто и последно място, важно е да се подчертае, че пропорционалността на приетите по силата на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 мерки изисква — съгласно постоянната практика на Съда, обобщена в решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791) — спазването не само на изискванията за пригодност и необходимост, но и на изискването, свързано с пропорционалния характер на тези мерки спрямо преследваната цел.
- 94 В този контекст следва да се припомни, че в точка 51 от решение от 8 април 2014 г., *Digital Rights Ireland* и др. (C-293/12 и C-594/12, EU:C:2014:238) Съдът приема, че макар борбата с тежката престъпност да е от първостепенно значение за гарантиране на обществената сигурност и макар нейната ефективност да може до голяма степен да зависи от използването на модерни техники на разследване, сама по себе си подобна цел от общ интерес (въпреки че има основополагащо значение) не би могла да обоснове мярка на общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение като установената от Директива 2006/24 да се счита за необходима.

- 95 В същия смисъл Съдът уточнява в точка 145 от решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791), че дори задълженията за действие на държавите членки, които според случая могат да произтичат от членове 3, 4 и 7 от Хартата и (както бе отбелязано в точка 49 от настоящото решение) се отнасят до въвеждането на правила, позволяващи ефективна борба с престъпленията, не биха могли да обосноват толкова сериозна намеса в основните права, прогласени в членове 7 и 8 от Хартата, като съдържащата се в национална правна уредба, която предвижда запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение на почти всички лица, без данните на засегнатите лица да имат връзка, макар и непряка, с преследваната цел.
- 96 В съдебното заседание датското правителство поддържа, че компетентните национални органи би трябвало за целите на борбата с тежката престъпност да имат достъп до данните за трафик и до данните за местонахождение, запазени общо и неизбирателно — съгласно практиката, установена с решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791) — за целите на справянето със сериозна заплахата за националната сигурност, която е действителна и настояща или предвидима.
- 97 Най-напред, следва да се отбележи, че предоставянето на достъп за целите на борбата с тежката престъпност до данни за трафик и до данни за местонахождение, които са били запазени общо и неизбирателно, би поставило този достъп в зависимост от обстоятелства, които не са свързани с тази цел — тоест в зависимост от това дали в съответната държава членка съществува сериозна заплахата (като посочената в предходната точка) за националната сигурност — въпреки че с оглед единствено на целта за борба с тежката престъпност, която да оправдае запазването на тези данни и достъпа до тях, не би могло да се обоснове различно третиране, по-специално между държавите членки.
- 98 Както Съдът вече е постановил, достъпът до данни за трафик и до данни за местонахождение, запазени от доставчиците в приложение на мярка, приета на основание член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 (като този достъп трябва да се осъществява при пълно спазване на условията, произтичащи от съдебната практика по тълкуването на Директива 2002/58), по принцип може да бъде обоснован само с целта от общ интерес, за която тези доставчици са длъжни да ги съхраняват. Положението е различно само ако значението на целта, преследвана с достъпа, надхвърля това на целта, обосновала запазването (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 165 и 166).
- 99 Доводите на датското правителство се отнасят до положение, при което целта на евентуалното искане за достъп, а именно борба с тежката престъпност, е от по-малко значение в йерархията на целите от общ интерес, отколкото целта, обосновала запазването, а именно опазването на националната сигурност. При това положение предоставянето на достъп до запазените данни не би съответствало на тази йерархия на целите от общ интерес, припомнена в предходната точка, както и в точки 53, 56, 57 и 59 от настоящото решение.
- 100 Освен това и преди всичко, съгласно съдебната практика, припомнена в точка 65 от настоящото решение, данните за трафик и данните за местонахождение не могат да бъдат предмет на общо и неизбирателно запазване за целите на борбата с тежката престъпност и следователно достъпът до тези данни не може да бъде обоснован за същите тези цели. Когато тези данни по изключение са били предмет на общо и неизбирателно запазване за

целите на опазването на националната сигурност от действителна и настояща или предвидима заплаха при условията, посочени в точка 58 от настоящото решение, националните органи, компетентни в областта на разследването на престъпления, не биха могли да получат достъп до посочените данни в рамките на наказателно преследване, тъй като в противен случай би се лишила от всякакво полезно действие припомнената в посочената точка 65 забрана за такова запазване за целите на борбата с тежката престъпност.

101 По изложените съображения на първия, втория и четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателни мерки, предвиждащи общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение като превантивна мярка за целите на борбата с тежката престъпност и предотвратяването на сериозните заплахи срещу обществената сигурност. За сметка на това посоченият член 15, параграф 1 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата допуска законодателни мерки, предвиждащи — за целите на борбата с тежката престъпност и предотвратяването на сериозните заплахи срещу обществената сигурност:

- целево запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, което да е ограничено въз основа на обективни и недискриминационни критерии в зависимост от категориите засегнати лица или посредством географски критерий, за ограничен до строго необходимото период от време, който може да бъде удължен,
- общо и неизбирателно запазване на IP адреси, дадени на източника на свързване с интернет, за ограничен до строго необходимото период от време,
- общо и неизбирателно запазване на данни относно самоличността на ползвателите на електронни съобщителни средства, и
- да се разпорежи на доставчиците на електронни съобщителни услуги посредством решение на компетентния орган, подлежащо на ефективен съдебен контрол, да извършват за определен период бързо запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение, с които разполагат тези доставчици на услуги,

при положение че тези мерки гарантират с ясни и точни правила, че запазването на разглежданите данни е подчинено на спазването на съответните материални и процесуални условия и че засегнатите лица разполагат с ефективни гаранции срещу рисковете от злоупотреби.

По третия въпрос

102 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8, 11 и член 52, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, по силата на която централизираното обработване на исканията за достъп до запазени данни, отправени от полицията при разследването и преследването на тежки престъпления, се извършва от полицейски служител, който е подпомаган от звено в рамките на полицията, ползващо се с определена самостоятелност при упражняването на функциите си, и чиито решения подлежат на последващ съдебен контрол.

- 103 Най-напред, следва да се припомни, че макар националното право да трябва да определи условията, при които доставчиците на електронни съобщителни услуги са длъжни да предоставят на компетентните национални органи достъп до данните, с които разполагат, все пак, за да изпълни изискването за пропорционалност, припомнено в точка 54 от настоящото решение, съответната национална правна уредба трябва да предвижда ясни и точни правила, които да уреждат обхвата и прилагането на разглежданата мярка и да налагат минимални изисквания, така че лицата, чиито лични данни са засегнати, да разполагат с достатъчни гаранции, позволяващи ефикасна защита на тези данни срещу рискове от злоупотреби (вж. в този смисъл решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 48 и цитираната съдебна практика).
- 104 По-специално приета на основание член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 национална правна уредба, която урежда достъпа на компетентните органи до запазените данни за трафик и данни за местонахождение, не може да се ограничи до изискването достъпът на органите до данните да отговаря на преследваната с тази правна уредба цел, а трябва да предвижда също материални и процесуални условия за това използване (решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 49 и цитираната съдебна практика).
- 105 В този смисъл, тъй като общ достъп до всички запазени данни — независимо дали те имат някаква, макар и непряка връзка с преследваната цел — не може да се счита за ограничен до строго необходимото, съответната национална правна уредба трябва да се основава на обективни критерии за определяне на обстоятелствата и условията, при които на компетентните национални органи трябва да се предоставя достъп до въпросните данни. В това отношение във връзка с целта за борба с престъпността подобен достъп може по принцип да се предостави само до данните на лица, които са заподозрени, че подготвят, извършват или са извършили тежко престъпление или още че по някакъв начин са участвали в такова престъпление. При все това в някои изключителни случаи като тези, при които жизнено важните интереси на националната сигурност, отбраната или обществената сигурност са застрашени от терористични дейности, достъп до данните на други лица също би могъл да се предостави, ако съществуват обективни обстоятелства, позволяващи да се приеме, че в случая тези данни действително биха могли да подпомогнат борбата с такива дейности (решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 50 и цитираната съдебна практика).
- 106 За да се гарантира на практика пълното спазване на тези условия, от съществено значение е достъпът на компетентните национални органи до запазените данни да се предоставя след предварителен контрол, осъществяван или от юрисдикция, или от независима административна структура, и решението на тази юрисдикция или на тази структура да се постановява след мотивирана молба на тези органи, подадена по-специално в рамките на производства за превенция, разкриване или наказателно преследване на престъпления (решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 51 и цитираната съдебна практика).
- 107 Този предварителен контрол изисква по-специално юрисдикцията или независимата административна структура, натоварена с извършването му, да разполага с всички правомощия и да представи всички необходими гаранции, за да осигури съвместяване на различните разглеждани законни интереси и права. Що се отнася по-специално до

- наказателно разследване, подобен контрол изисква тази юрисдикция или структура да е в състояние да осигури справедливо равновесие между, от една страна, законните интереси, свързани с нуждите на разследването в рамките на борбата с престъпността, и от друга страна, основните права на зачитане на личния живот и на защита на личните данни на лицата, чиито данни са засегнати от достъпа (решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 52).
- 108 Когато този контрол се извършва не от юрисдикция, а от независима административна структура, същата трябва да се ползва със статут, който ѝ позволява при упражняването на нейните функции да действа по обективен и безпристрастен начин и да бъде за тази цел защитена от всякакво външно влияние. Така изискването за независимост, на което трябва да отговаря структурата, натоварена с упражняването на предварителния контрол, налага тази структура да има качеството на трето лице по отношение на органа, който иска достъп до данните, така че въпросната структура да е в състояние да упражнява този контрол обективно и безпристрастно, без каквото и да било външно влияние. По-специално в наказателноправната област изискването за независимост предполага структурата, на която е възложен този предварителен контрол, от една страна, да не участва в провеждането на въпросното наказателно разследване и от друга страна, да заема неутрално положение по отношение на страните в наказателното производство (вж. в този смисъл решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 53 и 54).
- 109 Така Съдът по-специално приема, че на прокуратура, която ръководи разследването и евентуално представлява държавното обвинение, не може да се признае качеството на трето лице по отношение на разглежданите законни интереси, при положение че тя има за задача не да решава напълно самостоятелно даден спор, а евентуално да го отнесе до компетентната юрисдикция в качеството си на страна в процеса, легитимирана да внася и поддържа обвинението. Следователно такава прокуратура не е в състояние да осъществи предварителния контрол по отношение на исканията за достъп до запазените данни (вж. в този смисъл решение от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 55 и 57).
- 110 Накрая, независимият контрол, изискван съгласно член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, трябва да се осъществи преди всеки достъп, освен в надлежно обосновани спешни случаи, когато контролът трябва да се извърши в кратки срокове. Всъщност последващ контрол не би позволил да се отговори на целта на предварителния контрол, а именно да се предотврати разрешаването на достъп до разглежданите данни, който надхвърля границите на строго необходимото (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2020 г., La Quadrature du Net и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 189 и от 2 март 2021 г., Prokuratuur (Условия за достъп до данните за електронните съобщения), C-746/18, EU:C:2021:152, т. 58).
- 111 В настоящия случай, най-напред, видно от акта за преюдициално запитване, Законът от 2011 г. възлага на полицейски служител на не по-ниска длъжност от „началник на отдел“ правомощието да осъществява предварителен контрол по отношение на исканията на полицейските служби за достъп до данни и да изисква от доставчиците на електронни съобщителни услуги да му предоставят запазените от тях данни. Доколкото този служител няма качеството на трето лице по отношение на тези служби, той не отговаря на изискванията за независимост и безпристрастност, припомнени в точка 108 от настоящото

решение, независимо от обстоятелството, че той е подпомаган в тази своя функция от полицейско звено, в случая TLU, което има известна самостоятелност при упражняването на своите функции.

- 112 По-нататък, макар да е вярно, че Законът от 2011 г. предвижда механизми за последващ контрол спрямо решението на компетентния полицейски служител (а именно производството по член 10 от този закон и производството пред съд, който трябва да следи за прилагането на разпоредбите на посочения закон), от припомнената в точка 110 от настоящото решение съдебна практика следва, че последващият контрол не може да замести посоченото в точка 106 от настоящото решение изискване за независим контрол, който, освен в надлежно обосновани спешни случаи, е предварителен.
- 113 Накрая, Законът от 2011 г. не предвижда обективни критерии за точно определяне на обстоятелствата и условията, при които на компетентните национални органи трябва да се предоставя достъп до данните, като единствено полицейският служител, натоварен с обработването на исканията за достъп до запазените данни, е компетентен — както потвърждава Ирландия в съдебното заседание — да извършва преценка относно подозренията към съответните лица и относно необходимостта от достъп до данните за тях.
- 114 Ето защо на третия въпрос следва да се отговори, че член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8, 11 и член 52, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, по силата на която централизираното обработване на исканията за достъп до запазени от доставчиците на електронни съобщителни услуги данни, отправени от полицията при разследването и преследването на тежки престъпления, се извършва от полицейски служител, който е подпомаган от звено в рамките на полицията, ползващо се с определена самостоятелност при упражняването на функциите си, и чиито решения подлежат на последващ съдебен контрол.

По петия и шестия въпрос

- 115 С петия и шестия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че национална юрисдикция може да ограничи действието във времето на възложено ѝ по силата на националното право обявяване на невалидност на национална правна уредба, която налага на доставчиците на електронни съобщителни услуги задължение за общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, поради несъвместимостта на тази правна уредба с член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с Хартата.
- 116 От предоставената от запитващата юрисдикция информация е видно, че разглежданата в главното производство национална правна уредба, а именно Законът от 2011 г., е приета с цел транспониране в националното право на Директива 2006/24, която впоследствие е обявена за невалидна от Съда с решение от 8 април 2014 г., *Digital Rights Ireland* и др. (C-293/12 и C-594/12, EU:C:2014:238).
- 117 Освен това запитващата юрисдикция отбелязва, че макар наказателният съд да е компетентен да се произнесе по допустимостта на доказателствата, основани на запазени по силата на Закона от 2011 г. данни и изтъкнати по отношение на G.D. в рамките на наказателното производство, в рамките на гражданския процес именно запитващата

юрисдикция следва да се произнесе относно валидността на разглежданите разпоредби от този закон и относно действието във времето на обявяването на тяхната невалидност. Така, макар единственият въпрос пред запитващата юрисдикция да е този за валидността на разпоредбите на Закона от 2011 г., посочената юрисдикция все пак счита за необходимо да отправи запитване до Съда относно отражението на евентуално обявяване на невалидност върху допустимостта на доказателствата, получени чрез разрешеното от този закон общо и неизбирателно запазване на данните.

- 118 Най-напред, следва да се припомни, че принципът на предимство на правото на Съюза утвърждава върховенството на правото на Съюза над правото на държавите членки. Следователно този принцип задължава всички институции на държавите членки да осигурят пълното действие на различните разпоредби на правото на Съюза, като правото на държавите членки не може да накърнява признатото действие на тези разпоредби на територията на посочените държави. По силата на този принцип при невъзможност да тълкува националната правна уредба в съответствие с изискванията на правото на Съюза, националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на разпоредбите от правото на Съюза, е длъжен да гарантира пълното им действие, като при необходимост по собствена инициатива оставя без приложение противоречащите им разпоредби от националното законодателство, дори да са по-късни, без да е необходимо да иска или да изчаква тяхната предварителна отмяна по законодателен път или по какъвто и да било друг ред, предвиден в конституцията (вж. в този смисъл решения от 15 юли 1964 г., *Costa*, 6/64, EU:C:1964:66, стр. 1159 и 1160, от 19 ноември 2019 г., *A. K. и др.* (Независимост на дисциплинарната колегия на Върховния съд), C-585/18, C-624/18 и C-625/18, EU:C:2019:982, т. 157, 158 и 160 и от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 214 и 215).
- 119 Единствено Съдът може по изключение и поради императивни съображения за правна сигурност временно да отложи последиците, изразяващи се в неприлагането на национално право, противоречащо на норма на правото на Съюза. Такова ограничение във времето на действието на даденото от Съда тълкуване на това право се допуска единствено в самото решение по искането за тълкуване. Ако националните юрисдикции бяха оправомощени, дори и временно, да дадат предимство пред правото на Съюза на противоречащи му национални разпоредби, това би застрашило предимството и еднаквото прилагане на правото на Съюза (решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 216 и 217 и цитираната съдебна практика).
- 120 Действително по дело, отнасящо се до законосъобразността на мерки, приети в нарушение на установеното от правото на Съюза задължение за извършване на предварителна оценка на въздействието на проект върху околната среда и върху дадена защитена територия, Съдът е приел, че ако вътрешното право позволява това, националната юрисдикция може по изключение да запази последиците на такива мерки, когато това запазване е обосновано от императивни съображения, свързани с необходимостта да се отстрани реална и сериозна заплаха от прекъсване на електроснабдяването на съответната държава членка, на която не би могло да се противодейства с други средства и алтернативи, по-специално в рамките на вътрешния пазар, като посоченото запазване може да бъде само за периода, строго необходим за отстраняването на нередността (вж. в този смисъл решение от 29 юли 2019 г., *Inter-Environnement Wallonie* и *Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen*, C-411/17, EU:C:2019:622, т. 175, 176, 179 и 181).

- 121 За разлика обаче от неизпълнението на процедурно задължение като изготвянето на предварителна оценка на въздействието на проект в специфичната област на опазването на околната среда, неизпълнението на член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата не може да бъде отстранено чрез процедура, сравнима с посочената в предходната точка (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 219).
- 122 Всъщност запазването на последиците от национално законодателство като Закона от 2011 г. би означавало, че това законодателство продължава да налага на доставчиците на електронни съобщителни услуги задължения, които противоречат на правото на Съюза и които предполагат сериозна намеса в основните права на лицата, чиито данни са запазени (вж. по аналогия решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 219).
- 123 Затова запитващата юрисдикция не може да ограничи във времето последиците на възложено ѝ по силата на националното право обявяване на невалидност на разглежданото в главното производство национално законодателство (вж. по аналогия решение от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др., C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791, т. 220).
- 124 В това отношение, както генералният адвокат по същество посочва в точка 75 от заключението си, обстоятелството, че тази национална правна уредба е приета с цел да се транспонира Директива 2006/24 в националното право, е без значение, при положение че поради обявяването на тази директива за невалидна от Съда (с действие от момента на влизането ѝ в сила) (вж. в този смисъл решение от 8 февруари 1996 г., *FMС* и др., C-212/94, EU:C:1996:40, т. 55) валидността на тази национална правна уредба трябва да се преценява от запитващата юрисдикция с оглед на Директива 2002/58 и на Хартата, както са тълкувани от Съда.
- 125 Що се отнася по-конкретно до тълкуването на Директива 2002/58 и на Хартата, възприето от Съда по-специално в решения от 21 декември 2016 г., *Tele2 Sverige* и *Watson* и др. (C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970) и от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791), следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика тълкуването, което Съдът дава на норма на правото на Съюза при упражняване на компетентността си по член 267 ДФЕС, уточнява и изяснява значението и обхвата на тази норма, както тя трябва или е трябвало да се разбира и прилага от момента на нейното влизане в сила. От това следва, че така разтълкуваната норма може и трябва да се прилага от съда към правоотношения, възникнали и установени преди обявяването на съдебното решение по искането за тълкуване, ако освен това са налице условията, които позволяват пред компетентните юрисдикции да се отнесе спор по прилагането на посочената норма (решение от 16 септември 2020 г., *Romenergo* и *Aris Capital*, C-339/19, EU:C:2020:709, т. 47 и цитираната съдебна практика).
- 126 В това отношение следва още да се уточни, че ограничение във времето на действието на даденото тълкуване не е извършено в решения от 21 декември 2016 г., *Tele2 Sverige* и *Watson* и др. (C-203/15 и C-698/15, EU:C:2016:970) и от 6 октомври 2020 г., *La Quadrature du Net* и др. (C-511/18, C-512/18 и C-520/18, EU:C:2020:791), поради което съгласно припомнената в точка 119 от настоящото решение съдебна практика то не би могло да бъде извършено в решение на Съда, постановено след тези решения.

- 127 Накрая, що се отнася до отражението на евентуалното обявяване на Закона от 2011 г. за несъвместим с Директива 2002/58 във връзка с Хартата върху допустимостта на доказателствата, представени срещу G.D. в рамките на наказателното производство, достатъчно е да се препрати към практиката на Съда в това отношение, по-специално към принципите, припомнени в точки 41—44 от решение от 2 март 2021 г., Prokuraatuer (Условия за достъп до данните за електронните съобщения) (C-746/18, EU:C:2021:152), от които следва, че в съответствие с принципа на процесуална автономия на държавите членки тази допустимост зависи от националното право, стига да са спазени по-специално принципите на равностойност и ефективност.
- 128 По изложените съображения на петия и шестия въпрос следва да се отговори, че правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална юрисдикция да ограничи действието във времето на възложено ѝ по силата на националното право обявяване на невалидност на национална правна уредба, която налага на доставчиците на електронни съобщителни услуги задължение за общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, поради несъвместимостта на тази правна уредба с член 15, параграф 1 от Директива 2002/58 във връзка с Хартата. В съответствие с принципа на процесуална автономия на държавите членки допустимостта на доказателствата, получени чрез такова запазване, зависи от националното право, стига да са спазени по-специално принципите на равностойност и ефективност.

По съдебните разноски

- 129 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

- 1) Член 15, параграф 1 от Директива 2002/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 юли 2002 година относно обработката на лични данни и защита на правото на неприкосновеност на личния живот в сектора на електронните комуникации (Директива за правото на неприкосновеност на личния живот и електронни комуникации), изменена с Директива 2009/136/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 година, във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска законодателни мерки, предвиждащи общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение като превантивна мярка за целите на борбата с тежката престъпност и предотвратяването на сериозните заплахи срещу обществената сигурност. За сметка на това посоченият член 15, параграф 1 във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права допуска законодателни мерки, предвиждащи — за целите на борбата с тежката престъпност и предотвратяването на сериозните заплахи срещу обществената сигурност:**

- целево запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, което да е ограничено въз основа на обективни и недискриминационни критерии в**

зависимост от категориите засегнати лица или посредством географски критерий, за ограничен до строго необходимото период от време, който може да бъде удължен,

- общо и неизбирателно запазване на IP адреси, дадени на източника на свързване с интернет, за ограничен до строго необходимото период от време,
- общо и неизбирателно запазване на данни относно самоличността на ползвателите на електронни съобщителни средства, и
- да се разпреди на доставчиците на електронни съобщителни услуги посредством решение на компетентния орган, подлежащо на ефективен съдебен контрол, да извършват за определен период бързо запазване на данните за трафик и на данните за местонахождение, с които разполагат тези доставчици на услуги,

при положение че тези мерки гарантират с ясни и точни правила, че запазването на разглежданите данни е подчинено на спазването на съответните материални и процесуални условия и че засегнатите лица разполагат с ефективни гаранции срещу рисковете от злоупотреби.

- 2) Член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, изменена с Директива 2009/136, във връзка с членове 7, 8 и 11 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, по силата на която централизираното обработване на исканията за достъп до запазени от доставчиците на електронни съобщителни услуги данни, отправени от полицията при разследването и преследването на тежки престъпления, се извършва от полицейски служител, който е подпомаган от звено в рамките на полицията, ползващо се с определена самостоятелност при упражняването на функциите си, и чиито решения подлежат на последващ съдебен контрол.
- 3) Правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална юрисдикция да ограничи действието във времето на възложено ѝ по силата на националното право обявяване на невалидност на национална правна уредба, която налага на доставчиците на електронни съобщителни услуги задължение за общо и неизбирателно запазване на данни за трафик и на данни за местонахождение, поради несъвместимостта на тази правна уредба с член 15, параграф 1 от Директива 2002/58, изменена с Директива 2009/136, във връзка с Хартата на основните права. В съответствие с принципа на процесуална автономия на държавите членки допустимостта на доказателствата, получени чрез такова запазване, зависи от националното право, стига да са спазени по-специално принципите на равностойност и ефективност.

Подписи